

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Noua lege școlară.

Domnul conte Apponyi, ministrul nostru de culte, nu glumește cu proiectul de care leagă mari speranțe. Se pogoară de pe muntele șovinismului către masele poporului; în mâni ține „tablele legii”, date de Dumnezeu-idol = „ideea de stat maghiar”, iar slujbașii și patrioții de ocazie i-se închină și îl tămâiază. Numai poporul nostru nu-și schimbă, la vederea tablelor, gândul, ci mai vartos jură, cu amarul în suflet, că rămâne și va rămâne mereu *închinător de glia, de lege și limbă română*.

Dacă să întâmplă se fi printre ai noștri în zilele acestea de grea cumpănă și ispită, îți crește inima văzând manifestările atât de curat românești, lupta ce se desfășură împotriva legii aducătoare de ruină morală.

Nu numai frunțașii și cărturarii s'au deșteptat, ci neamul întreg, tot poporul s'a trezit și vrea să trăiască gospodărește cu bogăția românească în pungă, cu lumina în minte, păstrându-și numele, limba, legea, datinele și moșia. Nația noastră nu s'a mulțumit cu ridicarea a două degete, precum au făcut Sașii, către înălțimea albastră de tămâierile jidovilor patrioți; ci în degrabă, cu temeiul faptelor, fără multe vorbe de prisos, a chemat *vrednicul nostru cap bisericesc* neamul într-o apărare vieții românești. Și precum memoriul înaintat acum trei ani împotriva proiectului berzeviciyan a fost cel mai de luat în samă, astfel și acesta, așternut acum vre-o câteva săptămâni, e potrivit cu multă chibzuială și cu cea mai înaltă iscusință.

„Ele vor fi, — zicea acum trei săptămâni „Vossische Zeitung” din Berlin, — cele mai scumpe și trainice mărturii ale duhului curat și puternic românesc, iar din astfel de lupte naționale purtate de căpeteniile bisericesti vor răsări mereu

puternice îmbolduri de viață (entspringen immer wieder lebendige Triebkräfte)“.

De altă parte deputații noștri, înflăcărați, curați la suflet și inimă, — căci cel însuflețit nu poate fi prihănit nici de umbra egoismului, — au devenit prin munca lor uriașă, adusă ca jertfă în casa atât de puțin prietină adevărului și dreptății, idoli tinerimei române de pretutindenea. Dela deputați s'a pogorât și ideea adunărilor populare de protestare, cari pregătesc, după gândul meu, calea „celui ce va să vie”, căci accelerează împlinirea visului legănat de sute de ani. Ele sunt puternice prevestiri, prevestiri îmbucurătoare pentru desăvârșirea unității naționale românești, ele sunt semnele vremii.

Ți-se îndurerează inima pătrunzând cu gândul proiectul din chestie și urmărind desbaterile din cameră; te intristezi ghicind cât de mult s'a scâlciat în mintea ălor din casa țării noțiunea „școală”, și cât de mult s'a depărtat școala, în urma pornirilor fără pricepere ale politicianilor, dela adevărata ei chemare. Toți „patrioții”, în frunte cu capul școalelor, sunt de convingerea, că școala nu e alta decât casa unde merge copilul ca să învețe azi, buche, — iar alte nimic. Dacă e ca școala să se mărginească la o astfel de activitate fără suflet, atunci nu ne-ar strica puțin liberalism; atunci am putea depăși, fără mustrare, granița dintre om și animal, am putea să primim în școalele nouă și animale — domestice deocamdată, ca să nu periclităm viața copiilor cu animale sălbatice. Doar și animalele sunt în stare să învețe sunete!

Da, dar școala nu s'a născut numai din dorul de a învăța cunoașterea și zugrăvirea buchilor! Ea s'a înființat pentru acoperirea altor cerințe mai înalte. Creșterea aparține mamei, familiei; astfel a fost la început, și astfel e și astăzi, unde mai este puțin. Civilizația ne-

stămpărată, pornită în cea mai mare parte pe drumuri greșite, a scos pe primii și cei mai de căpetenie factori tot mai mult din cercul sfințelor datorințe de crescători. În urma luptei aspre pentru traiu ei n'au mai putut satisface cerințelor, s'au văzut nevoiți a recurge la un mijloc ajutător. S'a chemat o persoană, o persoană care să trăiască în familie, pentru îndeplinirea sarcinii de creștere.

Astfel primele școale au fost o continuare a creșterii din familie. Dascălul era nevoit, dacă voia deplină dobândă și mulțumită, atât din partea familiei, cât și a societății, ca să se pătrundă de duhul ce învalua cutare familie, să-i cunoască pe deplin limba, legea, datinele bune ori rele, frumoase ori urâte, întru dobândirea putinței de a crește din tinerele odrasle oameni-bărbați, mari în suflet și buni la inimă. Ei, dascălii, trebuiau să stee în cea mai strânsă legătură cu familia. Aceasta o știau bine înțelepții Greci și vitejii Romani.

Inceputurile mai cu sistem ale școlii le aflăm apoi în urma credinței lui Christos. Credința și viața creștinească au străbătut ca un element în tot locul de față, — toate manifestațiunile vieții.

În artă și în poezie, în arhitectură și în muzică, în filozofie și în știință, dar mai ales în dezvoltarea creșterii odraslelor, întâlnim creștinismul la orice pas, ca marele și în tot locul de față cuprins al vieții. Biserica creștină și-a luat asupra sarcina de a crește popoarele și mai ales generațiile tinere. De aceea a fost școala stăpânită de atotputernicia bisericești, îndeosebi în apus. Luptele culturale, războierile pentru credință au încurcat și școala în învălmășeli fără rost mai cuminte, a căror urmări se resimt astăzi foarte mult.

Mai mult legată de duhul bisericesc a rămas școala la popoarele *drept măritoare* din orient, ales

la noi Românii, unde aflăm *cerința* crescută din firea poporului, ca școala să stee în strânsă legătură cu biserica. Și aceasta e un mare bine, fiindcă biserica e mai strâns legată de popor, e o putere, care străbate până în cele mai ascunse unghiuri sufletul și natura credincioșilor, care cunoaște din nemijlocită apropiere toate năcazurile și nevoile poporului, al cărui caracter e format de condițiunile istorice speciale ale bisericești, caracter, care dirigiază gândirea și activitatea acestei națiuni spre un scop *național-religios*.

În dezvoltarea noastră culturală biserica a fost și este factor principal; credința bisericești noastre înaintea cultura și creșterea (creșterea ce o face biserica e doar un fel de continuare a creșterii din familie), ea sădește în sufletul generațiilor tinere tot avutul sufletului nostru moștenit din moși-strămoși, iar școalei îi impune să deprindă toate puterile moștenite dela părinți, cari produc și întăresc cultura națională. Și puterile aceste sunt: *limba, legea și datinele strămoșesti*. Acesta e motivul, care poruncește, ca învățătorul să fie bun cunoscător al sufletului românesc în general, și al duhului familiar în special, dacă vrea ca lucrarea lui să fie binecuvântată.

Proiectul lui Apponyi e chemat cu vădită tendință să producă prăpaste între biserică și școală pe deoparte, pe de alta sa pricinuiască ruptură în dezvoltarea, în creșterea naturală a copiilor noștri, prin înstrăinarea dascălilor dela cunoașterea adevărată a creșterii familiare. Școala se depărtează tot mai mult dela chemarea sa, prin poruncile ministrului de culte se stânjinește formarea caracterului moral; tinerețea va deveni tot mai imorală, iar numărul tinerilor criminali — care deja acum înspăimântă țările culte — va crește din zi în zi și la noi.

FOIȘOARĂ.

Din trecutul și obiceiurile poporului român.

De Constantin Oancea
paroh ort. rom.

(Fine).

Călătorind dela comuna Laz pe râul Sebeșului în sus, la o depărtare de o oră se află comuna Căpâlna, unde de asemenea se află urmele unei cetăți de pe timpul Romanilor. Comuna Căpâlna e din vechime. Biserica fiind rezidită în anii trecuți pe piatra fundamentală a bisericești vechi s'a aflat anul 1400, iar în tinda bisericești s'a aflat înmormântat un călugăr. De altcum și numele comunei de Căpâlna ne face a crede, că în vechime să fi fost aici vre-o mănăstire-celă = kapolna, = căpâlnă.

În apropierea Căpâlnii pe un vârf de deal prăpăstios este locul numit: „Cetate”, unde s'au găsit multe unelte de pe timpul Dacilor și al Romanilor. Între altele s'au găsit bani de pe timpul lui Honorius. În posesiunea mea se află un ban

aflat acolo cu inscripția: „Puleher”, pe o parte având efigia foarte bine conservată fără inscripție, iar pe partea cu inscripția amintită, doi cai mănâți de un om.

Multe lucruri au fost adunate aici de către oficianții erariali și trimise la muzeul din Pesta.

În apropierea acestei cetăți se află un loc numit: „în bății”. O reminiscență probabil a vremurilor trecute, fără ca să se fi păstrat tradiția; și râul Sebeșului, după atâtea vremuri întunecoase și de grea furtună, curge măreț cu apa sa cristalină.

Drumuri regulate, telefon stau la dispozițiunea călătorului până sus în munte, la obârșia râului Sebeș: „la Bistra”. Călătorind omul dela Căpâlna pe râul în sus, cam la o oră depărtare se află comuna Șugag, așezată parte pe dealuri, parte dealungul râului Sebeș. Dela Șugag pe râul în sus cam la trei ore depărtare se află „Bistra”, unde erarul a edificat cam 60 de case pentru cură de vară. Având „Bistra” o climă foarte sănătoasă, e recomandată multora de către specialiști. Servind și ca loc de recreație și distracție, e cercetată din an în an de către mai mulți oas-

peți. Ținutul acesta și-a primit numirea de „Bistra” dela o vale cu același nume ce curge repede și se varsă în râul Sebeșului. Chiar și numirea orașului (Sas) „Sebeș”, precum și a „râului Sebeș” cred eu a să fi luat dela valea Bistra, respective dela ținutul „Bistra”, de oarece bistru, cuvânt slav, înseamnă = iute, ungu-rește = sebes.

Ocupațiunea principală a locuitorilor de pe râul Sebeșului, pe lângă economia câmpului, e vieritul. Cu deosebire comunele Laz, Săsciori, Căpâlna au vinuri renumite. Excepție fac Șugăgenii, cari se îndeletnicesc cu oieritul — fiindcă ținutul lor e ținut muntos. Cu deosebire în deceniile trecute mergeau cu turmele lor până prin Basarabia, Dobrovia și Bulgaria, etc. Dar de când cu închiderea graniței, apoi cu legile aspre silvanale, și fiind munții aproape toți erariali, oieritul a început a decădea.

Șugăgenii nu numai după ocupațiune, dar și după port, dialect și tip se deosebesc de ceilalți locuitori ai râului Sebeș. Și precum portul îl au ca Poienarii și Jinnarii vecini cu ei, așa și tipul și dialectul. În general tipul Șugăgenilor înclină mult

spre cel slav, în limbă încă au foarte multe slavisme. Cu deosebire numirile geografice sunt aproape toate slave. Aproape fiecare coastă, deal, părau, munte are numire slavă. Între altele amintesc: Prislop, Bârzana, Zănoaga, Vârtoape, Dobra, Teț (unde la locul numit „peatra strinită” Turcii năvălitori de către Muntenia au fost bătuiți și respinși), Măgura, Bistra, Negoven, etc. etc.

Pe lângă alte obiceiuri străbune țin și aici Joile din Paști până la Rusale, Marțile rele, Marța dintre tunuri, cu toată sfințenia.

De altcum sunt oameni buni și religioși Șugăgenii. Comuna Șugag are școală bună cu doi învățători și e pe cale a și ridica o nouă biserică în stil bizantin.

Locuitorii de prin părțile acestea au obiceiul, că atunci când se arată semnele unei tempestăți, implântă câte un cuțit înaintea casei în pământ și atribuie acestui fapt puterea de a delătura furtuna. Aceasta pare a fi o imitare a Geților, cari aruncau săgeți spre nori, când se apropiu furtuna.

Da, trebuie să te întristezi, când vezi că școala înceată în urma legilor ce se făuresc azi în cameră de-a mai fi un așezământ de cultură, și devine o unealtă oarbă în mâna politicianilor. Deși cu mari jertfe și greutate, în urmă totuși se va învăța bombănirea a câtorva fărâmi străine de limba noastră, dar unde rămâne cultura, cultura inimii și inavuțirea sufletului, unde rămâne puterea morală, vloga națiunii și a statului?!

Aceste sunt temerile mele față de noua lege. Despre începuturile școlii, adevărata ei chemare, cultura greșită, despre cauzele cari au pricinuit înstrăinarea școlii dela chemarea ei adevărată și despre școala și biserica românească, — voi vorbi de altădată.

Nicolae Păunaș.

Chemarea preotului.

Lucrare citită în conferința preoțască din tractul Orăștie, de Octavian Bude.

1. Preotul este săvârșitorul sfințelor taine și ocupă cea mai onorifică funcție în societate.

Biserica noastră dela începutul ei a fost farul, care a răspândit lumină puternică peste poporul nostru, arătându-i calea cea adevărată a mântuirii, calea temerii de Dzeu, a adevărului, a virtuților, singure ducătoare la liman în mijlocul mării furtunoase a acestei vieți. Iar susținătorii acestei divine lumini mântuitoare au fost preoții, cari, precum în vechime vestalele, au îngrijit, ca focul acestei puteri evanghelice nici odată să nu se stângă, și astfel călătorii să nu rătăcească calea fericirii vremelnice și vecinice.

Biserica ortodoxă a fost mai ales pentru noi Români, aceea corabia a fost pentru Noi. În decursul atâtor sute de ani am înnotat în potopul multor primejdii, dar corabia lui Christos ne-a condus la limanul cel bun, mulțumită destoiniciei și abnegației, cu care au fost împodobiți harnicii ei cărmaci de pe vremuri.

Dar nici astăzi primejdiile pentru îndelung răbdătorul nostru popor încă nu sunt delăturate. Și astăzi valuri furioase și amenințătoare ne împrejmuiesc. Și tot această minunată corabie va trebui să ne mântuiască din potopul perzării. Mântuirea și de data asta va atârna dela conștiințiozitatea și abnegația cărmacilor, dela preoți.

Pentru noi Români biserica ortodoxă a fost și este, ceea ce pentru Jidovi a fost biserica lor. Atâtea mii de ani trăiți sub cele mai periculoase împrejurări, risipiți peste întreg pământul, n-au fost în stare să slăbască în iubirea lor de lege și neam. Această dragoste de lege i-a apărut de contopirea în potopul popoarelor străine.

Pilda aceasta e o serioasă admoniere pentru cei ce încep a desconsidera biserica noastră și așezămintele ei.

În această idee se cuprinde ortodoxia bisericii noastre.

Dar pentruca biserica noastră să poată îndeplini cu succes opera ei mântuitoare, are lipsă de preoți, cari să dea viață bisericii, propovăduind neîncetat învățăturile evanghelice. Să fie integri, devotați cu desăvârșire datorințelor lor. Preotul înainte de toate trebuie să dea pilda unei vieți în conformitate cu învățăturile pe cari le propagă, pilda unei vieți disciplinate, virtuoză și muncitoare. El trebuie să fie înainte mergătorul pe calea către idealul, pe care Christos ni-l-a designat: „Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este“.

Răvna preotului trebuie să fie la înălțimea învățăturilor, al cărui propovăduitor este. El va avea să dovedească în fiecare zi devotamentul său către biserica lui Christos și această dovadă o va da prin aceea, că nu va înceta a lăși sămânța cea bună a învățăturilor, stăruind a lucra pământul, ca astfel sămânța să devină arbore puternic. Iși va arăta devotamentul apoi administrând cu cea mai mare conștiințiozitate sfințele taine.

Succesul ce va dobândi prin săvâr-

șirea sfințelor taine va atârna dela destoinicia lui, pe care o va putea câștiga numai după multă trudă.

Și e de mare însemnătate administrarea tainelor sfințe, pentru ridicarea morală a credincioșilor, căci împărțirea cu sf. taine pretinde o curățenie morală desăvârșită.

Aparatul de cărmă al corăbiei mântuitoare — ca să mergem mai departe cu asemănarea — îl formează aceste taine. Dibăcia îngrijirii tainelor va da direcție sănătoasă bisericii celei vii.

Botezul e ușa creștinismului. Celce primește botezul se obligă a practica virtuțile creștine, pe cari preoții au datorința a le propovădui cu fapta și cu cuvântul. Practicarea virtuților va pregăti sufletul pentru primirea adevărului. Adevărul numai într'un suflet virtuos va prinde rădăcini.

Taina mărturisirii, a cărei temelie e momentul etic, „că recunoașterea păcatului e cel dintâiu pas spre îndreptare“. Săvârșirea acestei taine e cea mai bună ocazie pentru accelerarea desăvârșirii morale a creștinilor. O putem număra între cele mai puternice mijloace ale preotului.

Taina nunții defighe căsătoriei un scop ideal.

Mirul și maslul au de bază mântuirea prin credință. Și adevărul văzut în toate zilele despre această putere mântuitoare a credinței, arată însemnătatea acestor taine.

Am înșirat aceste șase taine pentru a arăta însemnătatea lor cea mare, pentru a arăta în ce fel contribuie administrarea lor la ridicarea morală a credincioșilor și din aceasta rezultă apoi însemnătatea ce o are preoția, care e a șaptea taină.

Dar activitatea preotului nu se mărginește numai la săvârșirea tainelor, ci și la vestirea cuvântului lui Dzeu.

Propovăduirea cuvântului evanghelic are de scop iarăși ridicarea morală a creștinilor. Tălcuirea și aplicarea adevărilor cuprinse în sfânta scriptură sunt cele mai bune mijloace, cari duc la perfecția morală.

Țânta, care are să o urmărească preotul prin predicare, e cuprinsă atât de frumos în cuvintele ap. Pavel: „Ca omul lui Dzeu să fie desăvârșit, gătit deplin spre orice lucru bun“ (II. Timot. III. 17). Cu alte cuvinte, noi așa să educăm pe credincioșii noștri, încât ei să poată bine distinge ce-i bine și ce-i rău, și voința lor să nu se poată îndrepta decât numai spre un lucru bun.

Și singura armă dată nouă este cuvântul. Și puterea cuvântului e mare. Prin cuvânt noi vom face să se sălăsluiască lumina în mințile credincioșilor noștri.

(Va urma).

Vorbirea deputatului V. Goldiș rostită în ședința din 5 Aprilie a dietei ungare.

(Urmare).

Gândiți-vă bine, — că forțarea limbii maghiare va face ca să fie urgisită această limbă și doamne ferește, — va urma și la noi o grevă a elevilor. (Zgomot mare). Ceea ce am spus până aci arată evident, care e starea în aceasta privință în Europa întreagă.

Așa a fost și la noi până acum. Nu s'a aflat politician serios, care să fi afirmat că instrucția în școala poporală să nu se facă în limba maternă a elevilor. Asta era chiar lege pozitivă. (Sgomot. Contestări.)

C voce (în dreapta): Unde e scris asta?

V. Goldiș: Mi-e foarte bine-venită această observație. Știm, că chiar dl ministru Apponyi a zis, că nu se poate afla o bază legală care să adevărească că în Ungaria instrucția să se facă în limba maternă a elevilor.

Știm, că înainte de aceasta și dl ministru a fost de părerea dlui deputat care m'a întrerupt acum (S'auzim!), anume, că în Ungaria nu se găsesc motive plausibile pentru cererea ca în școlile populare — chiar de ar fi școli de stat — limba de propunere să fie limba maternă

a elevilor din acele ținuturi. (Mișcare.) Dl ministru de culte a atins această chestiune în una din ședințele trecute. În ședința dela 26 Iulie, ocupându-se cu discursul prietenului meu Mihail Polit, a declarat că: „stăm departe de gândul de a știrbi individualitatea de rasă a cetățenilor noștri nemaghiari; de a-i împedeca în progresul lor cultural; noi, înființând școli de stat, ținem seamă de toate nedumeririle îndreptățite“.

Cu acest prilej, dl deputat Alexandru Vaida a făcut întreruperea: „Să înființați și pe seama noastră școli de stat!“ iar dl ministru i-a răspuns: „Întru cât ne va fi cu putință, vom satisface această dorință!“ O voce a adăugat: „Da, dar școli cu limbă de propunere românească!“, Dl ministru de culte a răspuns din cuvânt în cuvânt: „Dl deputat cu greu va găsi în legile noastre vre-un articol, pe care și-ar putea întemeia cererea!“

Declarația aceasta m'a surprins foarte mult. Eu, dimpotrivă am să dovedesc, că școlile de stat cu limba de propunere românească sunt legale, sunt îndreptățite în Ungaria, cel puțin până acum și voi dovedi, că e contrar legilor, e în contradicție cu legile, ca în școlile elementare populare de stat limba de propunere să fie limba maghiară, ori care ar fi limba maternă a elevilor.

Nagy György: Cu care lege e în contradicție?

V. Goldiș: Paciință, m s'o spun.

M. Polit: E în contradicție cu articolul de lege 38 din 1868.

V. Goldiș: E în contradicție cu §-ul 58 din articolul de lege 38 din 1868, care dispune: „Fiecare elev are să-și primească instrucția în limba maternă, întrucât această limbă se vorbește în comună. În comune cu locuitori cari vorbesc limbi deosebite, sunt a se aplica învățători cari sunt în stare să instrueze în limbile ce se vorbesc în comună. În comune mai populate, unde locuitorii de limbi străine locuiesc în mase mai mari, dacă forțele materiale ale comunei o permit, sunt a se aplica și învățători ajutători de deosebite limbi“.

Paragraful 58 dispune, prin urmare, foarte lămurit că fiecare elev are să fie instruit în limba sa maternă. Dispoziția aceasta, firește se referă la școlile comunale. (S'auzim!) Dar §-ul 80 al aceleiași legi dispune: „În afară de institutele pentru învățământul poporal, cari — conform legilor au să fie susținute de comune, ministrul de instrucțiune publică are dreptul și datoria de a înființa pe cheltuiala statului și alte institute de învățământ reclamate de împrejurările locale, institute, cari au să fie organizate conform paragrafilor 23—78“.

Legea aceasta fundamentală despre învățământul poporal îi dă, prin urmare, dlui ministru dreptul de a înființa școli de stat, dar adăogă, că și în ce privește aceste școli de stat sunt hotărâtori §-ii 23—78 ai acestei legi, prin urmare și paragraful 58, care dispune ca în școlile populare fiecare elev să fie instruit în limba sa maternă. E clar dară, că această lege, care e și astăzi în vigoare, nu-i poate da ministrului dreptul de a afirma că e lipsită de bază legală cererea, ca în școlile populare limba de propunere să fie limba maternă a elevilor.

Aceasta se poate dovedi și cu paragraful 17 al articolului de lege 44 din 1868, care dispune: „În institutele de învățământ înființate de stat amăsurat trebuinței, stabilirea limbii de propunere, întru cât legea nu cuprinde vre-o dispoziție de natura aceasta, e de competența ministrului de culte și instrucțiune publică. Deoarece însă înaintarea în cultură e ținta cea mai înaltă a statului, statul e îndatorat a se îngriji, ca toți cetățenii patriei, de orice limbă ar fi, dacă locuiesc în mase mai compacte, să poată fi instruiți în apropierea ținutului lor, în limba lor maternă, până când vor începe studiile mai înalte academice“.

Legea aceasta spune limpede, că în școlile de stat stabilirea limbii de propunere cade în sfera de activitate a ministrului, dar numai în caz când nu este

dispoziție în lege. Asupra școlilor normale însă dispune legea și anume art. de lege 38, și ministrul în cazul acesta nu poate avea nici un amestec. Se mai vede și de acolo că acest articol, § 17 al art. 44, nu se referă la școlile populare ci spune, că ministrul să se îngrijească pentruca poporul să se poată cultiva în apropierea părților locuite de acesta. Acesta se poate referi numai la școlile medii, deoarece școli populare sunt în fiecare comună.

E deci sigur, că dl ministru a greșit când a crezut că noi nu avem temei să cerem ca în școlile populare limba de propunere să fie limba maternă a copiilor.

S'au provocat cei ce au grăit din aceste bănci la bărbații de stat, Deák și Eötvös, iar dl ministru de culte a declarat că nu-i nici o deosebire în politica de acum și cea a lui Deák și Eötvös. Spune că și dsa consimte cu politica culturală a lui Deák și Eötvös.

On. Camera, art. de lege amintit 38 din 1868 la adus Eötvös. În concepție e deosebire ca cerul de pământ între ideile lui Eötvös și ale dlui ministru de culte. Eötvös zicea, că în școlile populare limba de propunere poate fi numai limba maternă a copiilor, iar dl ministru de culte de acum zice, că în școlile populare nu numai în cele de stat, ci și în celelalte, să fie limba maghiară și în special în cele de stat, iar în celelalte cel puțin patru obiecte. Și nu numai între dl ministrul și Eötvös, ci și între Deák și dânsul, este osebire mare; voi dovedi cu cuvintele lui Deák spuse în parlament. Cred că acestea sunt astfel de lucruri, cari trebuie amintite cât de des, pentruca Dvoastră barem în parte să le învățați. (Mișcare).

Când a fost vorba în 1872 de ridicarea unui gimnaziu în Becicherec ori Zombor le-a zis acestea Deák. Camera a primit zisele lui Deák și a îndrumat guvernul să ridice un gimnaziu sârbesc. A venit însă era lui Tisa și guvernele următoare n'au mai împlinit acest deciz.

(Va urma).

Dela sate.

Instalarea parohului Tomă Stanciu din Agârbiciu.

Paloș, 16 Aprilie n.

Zilele de 13 și 14 Aprilie n. a. c., adică Sâmbătă și Duminecă, vor rămănea zile memorabile în analele istoriei comunei Agârbiciu, fiindcă credincioșii bisericii de acolo atunci și-au văzut realizată o vechi dorință a lor. Este un an împlinit de când această comună a rămas fără păstor sufleteș, fiind administrată de preoți de prin comunele învecinate.

În toamna anului trecut apoi au ales cu totalitatea voturilor pe absolventul de teologie Tomă Stanciu, originar din Săcădate, care alegere a fost aprobată din partea Ven. Consistor archidieceșan, eară în zilele susamintite alesul a fost instalat ca paroh în aceea comună.

Sâmbătă în 13 Aprilie n. a. c. și-a făcut intrarea în comună parohul T. Stanciu, unde i-s'a făcut o primire măreață și impunătoare. Deja în *Copla-mică*, un grup de călăreți prevestiau așteptarea ce i-se face în comună. Trăsura înaintă liniștit, și după drum de o oră am ajuns în comună, unde primul care a binevenat pe nou sositul a fost învățătorul Miron Racolța. A răspuns parohul Stanciu. Mulțimea — tineri și bătrâni — înaintau dimpreună cu trăsura, când la o mică distanță parohul gr. cat. I. Botezan, deși cam bolnav, rostește din fereastră o vorbire, în care salută pe noul paroh, dorind totodată, ca între cele două confesiuni, gr. or. și gr. cat., să domnească pacea și buna înțelegere. Și la acest salut răspunde în termeni calzi parohul T. Stanciu. Pe lângă numărul public românesc au mai eșit spre întâmpinare și conlocuitorii Sași din aceea comună, în frunte cu musica lor, ridicând astfel nimbul sârbătorii.

În sunetul clopotelor dela cele două biserici am ajuns la casa parohială, unde dl T. Stanciu mulțamește tuturor celor de față pentru frumoasa primire ce i-s'a făcut.

Duminecă în 14 Aprilie n. la ora 8 dimineața s'a început serviciul divin, și biserica s'a arătat neîncăpătoare pentru a cuprinde în lăuntrul ei pe toți cei adunați acolo. Preoții celebranți au fost următorii: R. Mircea, protopresbiter în Mediaș, Ioan Avram, Șeica-mare, Teofil Holerga, Frâna,

Constantin Prie, Săcădate și T. Stanciu, Agârbiciu. Strana a fost condusă din partea dnilor M. Racolța, inv. Agârbiciu, N. Hamsea inv. Paloș, T. Măhăra inv. Săcădate, I. Mihai inv., I. Trif, D. Michaiu, și N. Trif, toți cantori locali.

După pricazul dl ppresb. R. Mircea rostește o predică instructivă, acomodată zilei, arătând unele faze prin care a trecut oomuna în anii din urmă, prezentând după aceea pe parohul Stanciu, căruia îi face cunoscută datoria ce-o are către credincioșii săi, și îl îndeamnă a-și împlini cu seamă pătatea datoria față de oficiul și sarcina ce și-a luat asupra-și, reamintindu-i cuvintele apostolului Pavel, care zice: „Luați haina lui Dumnezeu, ca să puteți da piept în ziua cea rea.” Mai departe zicea oratorul:

„Fiecare deregătorie își are răspunderea sa, dar' nu este în lume nici o deregătorie cu atâtă răspundere ca a preotului, căci preoții sunt chemați a ține locul Domnului Christos. Preotul este chemat de Dumnezeu, pentru lăzirea cuvântului lui Christos.”

După aproape o jumătate de oră oratorul încheie, dorind noului paroh viață îndelungată.

Emoționat răspunde parohul Stanciu, promițând că își va împlini cu sfințenie datorițele ce i-le impune biserica noastră drept măritoare, și că va fi un povătuitor credincios al poporului din încrederea căruia a îmbrăcat azi odăjdiile sfințe. În urma acestora ia din nou cuvântul protopresbiterul R. Mircea, mulțămind preoților și învățătorilor veniți din depărtări pentru a asista la actul care s'a săvârșit.

După terminarea tuturor agendelor de caracter oficios, inteligența și o parte din fruntași s'au întrunit la o masă comună, unde n'au lipsit toatele. Șirul lor l-a început protopresbiterul R. Mircea, continuând dñii: Prie, Avram, Holerga, Stanciu, Măhăra, notarul comunal Fuchs și subscrisul. Astfel a fost serbată Dumineca de 14 Aprilie n. a. o, în comuna Agârbiciu.

Dee cerul, ca Provedința divină să-i lumineze cărările noului preot, ca să poată fi un bun promovător al binelui pentru poporul său. N. Hamsea

NOUȚĂȚI.

Unirea bisericilor. Din Constantino-pol se scrie, că credința la patriarhie e aceea, oă e cu neputință a se realiza ideea unirii bisericei ortodoxe cu cea catolică. De aceea sinodul ecumenic nici n'a intrat în discuție asupra chestiunii acesteia, ci a amânat-o pentru mai târziu. Probabil însă că nici nu se va mai ocupa cu ea.

Pentru gimnaziul din Brad. La cassa arhidiecezană au intrat ca oferte pentru gimnaziul din Brad sumele următoare: Dela comuna Păclia 102 cor. 63 fileri. Dela elevii școlii comerciale din Brașov 32 cor. 60 fileri. Dela comuna Neagra-de-jos 23 cor. 60 fileri.

Institut nou de credit în Cluj. Sămbătă la 20 Aprilie s'a ținut adunarea constituantă a institutului „Vatra” din Cluj, fiind prezenți 26 acționari, cari au reprezentat 750 voturi. După ce s'a constatat, că s'a subscris capitalul de 200.000 cor. s'au votat statutele, s'a ales comitetul de supraveghere în persoanele dlor: Victor Fincu și D. Rațiu din Sibiu, Dr. Dan din Mociu, Kecskes, Apahida și Morariu, Cluj — s'a luat la cunoștință înstăruirea direcțiunii pe 3 ani de către fondatori. Membrii direcțiunii sunt: V. Almasan, V. Ranta, N. Ivan, Dr. Cristea, Dr. Vaida, Dr. I. Popescu, Dr. Pordea, Dr. S. Tamaș și Tulliu Roșescu.

Direcțiunea și-a ales prezident pe N. Ivan și v.-prezident pe Vasile Ranta, — iar funcționari au fost aleși: prim-contabil dl I. Dejenarin, cassar Gavril Karșay și jurisconsult Dr. Stefan Morariu, avocat în Cluj, care a fost însărcinat interimal și cu agendele de secretar.

Adunarea condusă de dl N. Ivan a decurs în cea mai exemplară ordine, și toate conclusele s'au luat cu unanimitate și cu mare însufiețire.

Dela oraș. Consiliul comunal al orașului Sibiu ține ședință Joi, în 25 Aprilie n. la orele 4 d. a. Cu această ocaziune va pune jurământul noul primar dl Dörr, care va primi apoi numai decât oficiul.

Pentru copii bolnavi. În colonia de copii bolnavi pentru sezonul de băi la Oana-Sibiului în anul 1907 sunt de conferit 18 locuri gratuite, cari se susțin de cele trei reuniuni din Sibiu, reuniunea crucea roșie, crucea albă și cea igienică comitatensă. Cererile sunt a se înainta la protopresbiterul comitatens. Atragem atențiunea

domnilor medici români din comitat, ca să îngrijască în cercul propriu de activitate, ca la aceste beneficii să reflecteze și populațiunea noastră. Asupra conferirii locurilor libere se va delibera în ședința respectivelor reuniuni, care se va ține Marți, în 17/30 Aprilie a. o.

Scrisoarea dlui N. Iorga. La știri date după „Patriotul” din București, că și în contra dlui profesor universitar N. Iorga s'ar fi lansat mandat de arestare și că dl Iorga ar fi plecat din București, primim dela dl Iorga ca datul București, 21 Aprilie n. următoarea scrisoare, căreia îi facem loc cu plăcere:

„Domnule Redactor! Încă odată mă siliți la o desmățire. Se vede, că dvoastră nu știți ce fel de oameni și cu ce scopuri scriu de cele mai multori în ziarele din România, răspundind fără scrupul calumniile cele mai urâte pe seama oamenilor cinstiți.

Nu e adevărat, că aș fi fost tras la răspundere judecătorească, și nu înțeleg cum ați putut crede așa ceva. Sunt liber să am sentimentele democratice cele mai hotărâte, să iubesc pe țărânul nostru fiind oă e așa de Român, așa de sărac, așa de nedreptățit, sunt liber s'o spun, sunt liber să predic această iubire fără ca vr'un guvern să aibă dreptul a-mi spune „pană aici” sau: „dă-ți seamă”. Au a-și da seamă numai oamenii cu gânduri rele și cu fapte urâte. Călcătorii de lege și făcătorii de rele. Poate am făcut destule pentru Românimea din aceste părți ale dvoastre ca să nu consimțiți a mă pune vreodată în rândul acelor oameni.

Încă odată, n'am nici un amestec în tulburări, pe cari le înțeleg, fără să le fi provocat. Reprezentant al unei justiții superioare, care-și află propoveduitorii fi-rești între cărturari și profesori, n'am a face nimic cu justiția pedepsitoare a tribunalelor.

Sunt sigur, că încredințați fiind că n'am fost nici odată nebun, cum mă credeți odată, nici un făcător de rele fugar, cum mă prezentați prin informația dv. de pe p. 159, veți scrie de acum despre mine numai lucrurile frumoase, care singure pot fi adevărate.

În puterea dreptului de apărare cel are oricine, vă rog a tipări această scrisoare întreagă, rămânând să vă exprimați părerea fără nici un încunjur.

Primiți, vă rog, salutările mele.

N. Iorga.”

Monument lui Emeric cel sfânt. În anul acesta se împlinesc 900 de ani dela nașterea lui Emeric, — unicul fiu al Sf. Stefan, întemeietorul regatului ungar și primul rege al Ungariei. Emeric, cum se știe, a murit înaintea Sf. Stefan, însă pentru virtuțile sale creștinești a fost ridicat și el între sfinți. Aducerea sa aminte biserica rom. catolică vrea să o serbeze prin zidirea unei biserici și prin ridicarea unui monument. În scopul acesta s'au constituit comisii și s'a început adunarea de parale.

Donățiune. Harnicii economi Man Poplăcean și soția Stana din Râșinari, de present parohieni ai comunei noastre bisericesti din Șelimbăr au depus în zilele trecute în mâinile înaltpreasfințitului nostru Arhiepiscop și Metropolit Ioan considerabila sumă de 2000 cor. ca donațiune pentru zidirea unei biserici nouă în Șelimbăr, în locul celei vechi, care azi nu mai este încăpătoare pentru numărul nostru poporeni din Șelimbăr.

Fapta aceasta a evlavioșilor donatori merită toată lauda și se cuvine, ca să o aducem de pildă tuturor acelor, cărora le-a ajutat Dumnezeu de și-au adunat averi, cari la urma urmelor sunt trecătoare și ele, ca omul, pe când faptele bune și plăcute lui Dumnezeu rămân și sunt răsplătite și dincolo de mormânt.

Numele lui Man Poplăcean, a soției sale Stana și a celor 8 copii ai lor: Bucur, Ișă, Man, Oprea, Ioan Radu, Din și Alina vor fi pomenite totdeauna în biserică la eșirea cu sfințele daruri, implorându-se binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lor și a întreprinderilor lor.

Regularea Mureșului. Comuna Ilia-murașană a înaintat rugare la guvern, ca să ordoneze regularea Mureșului până la Pișki, ori cel puțin până la Ilia, pentruca locuitorii din părțile acelea de țară să fie în viitor scutiți de prea dese inundații.

Pentru iubiiți răposăți. Întru vecinica odihnă a răposatului măiestru văpsitor Pavel Imbăruș au mai dăruit la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor: Valeriu D. Poponea, cul. tip., Emil Pătruț, măest. măs., câte 1 cor., Ioan Pescariu, Ilie Baciu, Nic. Roșca, cul. tip., fiecare câte 50 bani, Zaharie Aron, măiestru cismar, Petru Bota, măiestru croitor, Isosif Barbu, hotelier, Ioan Pinciu, culegător tipograf, Florea Crucița, măiestru croitor, câte 54 bani,

I. Petrașcu, măiestru croitor 51 bani, P. Moge, franzelar 80 bani, George Săsărman, măiestru pantofar, Emil Vintilă, măiestru pantofar, Aron Rodan, sod. lăcăț., Isidor Grindean, măiestru cismar, Mihail Simu, măiestru croitor, Teodor Moldovan, măiestru cismar, N. N., George Prașca, Constantin Lazar, Vasile Ban, măest. cismari, fiecare câte 40 bani, George Mohan, Isidor Marcovici, culegători tipografi, George Bendorfean, măest. văpsitor, Scarlat Ilieș, sodal compactor, George Limpede, măiestru cismar, Ioan Barbu, sodal lăcățuș, Ioan Simion sodal măsur.

† **Simion Dămian.** Cu adâncă părere de rău dăm știrea primită la încheierea foii, că distinsul avocat din Brașov, *Simion Dămian*, membru în direcțiunea „Albinei”, a decedat azi, Mercuri dimineata, în Brașov. Trimitem sincere condolențe întristatei familii.

Mulțămită. În numele comitetului „Reuniunii române de cântări din Sebeșul-săsesc” exprimăm și pe această cale cea mai sinceră mulțămită și recunoștință on. direcțiunii a institutului de credit și economii „Sebeșana” pentru ajutorul de 100 cor. votat, precum în alți ani și în anul acesta în favorul Reuniunii noastre! Sebeșul-săsesc, la 22 Aprilie 1907 Pentru comitet: Ioan Pavel, presid. George Albu, secretar.

Archiducele Iosif se află tocmai în casarma husarilor de honvezi din Budapesta, când a aflat că unul dintre husari s'a spânzurat și a murit. A adunat numai decât înaintea sa pe toți husarii, și le-a rostit următoarele cuvinte: „Feciori! Un tovarăș al vostru s'a sinucis. A fost tinăr și a făcut o faptă nesocotită. A aruncat dela sine viața, pe care numai Dumnezeu e îndreptățit să o iee. El a dat-o, el o poate lua. De aceea, astfel de faptă să nu mai aud că se întâmplă... A ordonat apoi cercetare severă, pentru a se constata, din ce motiv s'a sinucis husarul?”

Se scumpește zahărul. Fabricile de zahar din Austria și Ungaria au luat hotărâre, în comună înțelegere, să urce prețul zahărului cu o coroană la meja metrică.

Manți prăbușiți. Comuna Brustura din comitatul Maramurăș, e amenințată de o mare primejdie. Dealurile de ambele părți ale comunei s'au prăbușit și au închis drumul râului care trece pe lângă comună, astfel, că dacă nu și va putea face apa drum de scurgere, întreaga comună se înecă. Stăpânirea a trimis vre'o șasesute de lucrători și ingineri la fața locului, pentru a lua măsurile de salvare.

Reforma examenului de maturitate la școalele comerciale. Cetim în „Lupta”, că în zilele acestea se va da un nou regulament în chestia examenului de maturitate la școalele comerciale. Reforma constă în următoarele: Materiile dela examenul în scris ca și dela cel oral se vor împărți în două, și abiturienții au voie deplină de ași alege una din cele două grupuri pentru a fi examinați.

Bataie la universitatea din Viena. La universitatea din Viena s'a încins zilele acestea o luptă strănică între studenții nemți naționaliști și între studenții clericali. Cauza încăierării a fost, că la o serbare studenții clericali au apărut cu chipuri și cu săbii. Deoarece această societate e antiduelistă, celelalte societăți i-au contestat dreptul de a purta sabie. Fiind deci boicotați de nemții naționaliști, s'a ajuns la pâruială. A trebuit să întrevie poliția, ca să-i liniștească.

Cutremurul de pământ în Mexico. După ultimele telegrame sosite din Mexico cutremurul de pământ, despre care scrisesem și noi în un număr trecut a fost mai puternic decât se crezuse la început. On-dațiunile pământului au fost așa de puternice și așa de întinse, încât au fost distruse 12 orașele ale statului Mexico. Orașul Muezanilla este distrus aproape cu totul. Numărul victimelor e de câteva mii. Se povestesc amănunte înfricoșătoare despre aceste catastrofe. Între altele se povesteste că în urma cutremurului s'au format largi săpături de pământ, cari au înghițit oameni cari mergeau pe stradă.

Bilete de bani false. În Franța s'a dat de urmele unei bande de falsificatori de bilete de bancă de câte 100 franci, cari au pus în circulație hârtii false în sumă de peste un milion. Fabrica unde s'au falsificat hârtiile acestea e în Geneva.

„Peronospin”. Mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporiei, la stropirea viilor. Neasămănat cu mult mai bun

și mai ieftin este în folosință „Peronospin”-ul decât piatra vânăta.

Cu „Peronospin”-ul stropind via 1 hltru apă pentru stropit costă 60 fil., pe când cu piatră vânăta 1 cor. 60 fil., fiind piatră vânăta astăzi foarte scumpă.

Ca fiecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin”, dau favorul acela, că deja la comande de 8 pachete trimite francat.

Prin întrebuintarea „Peronospin”-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea petrii vinete, nu se ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatră vânăta înverzește peste mă-ură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucul viței.

Prafu de stropit al meu, face viața mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

Revânzătorii, comercianții capătă rabat corăspunzător. Cornel Demeter, apotecar în Szászváros. [96] 1—5

Dela Reuniunea română agricolă sibiiană.

Vestim obștea noastră despre următoarele:

1. Atrăgând luarea aminte asupra târgului de primăvară din Sibiu (târgul de oi se va ține în 26, 27 și 28 Aprilie; târgul de vite cornute în 29 și 30 Aprilie, târgul de cai în 1 și 2 Mai și cel de mărfuri în 3 Mai n. c.), punem în vedere, că Reuniunea noastră acordă pentru micii proprietari, doritori de a-și cumpăra vite de prăsilă de soi ales, împrumuturi pe lângă obligațiune subscrisă de doi ca-venți și cu 5% interese. Împrumuturile se replătesc în 2 ani și 4 rate semestrale.

2. Reuniunea vinde 1000 altoi meri de iarnă, foarte frumoși, cu prețul de 60—80 fil. bucata. Doritorii să se adreseze dlui Ioan Chirea, viceprez. Reuniunii totodată notar în Săliște (comit. Sibiu).

3. În câteva zile sosesc 29 mii pădureți (meri, peri, pruni, cireși, etc.), ce se vor împărți în mod gratuit pentru grădinele de pomi. Despre data împărțirii vom vesti la timpul său.

Sibiu, 23 Aprilie n. 1907.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucuș, prezident.

Vic. Tordășianu secretar.

Cărți și reviste.

Candela, foaie bisericească-literară Nr. 4 are următorul cuprins: Dr. V. Gheorghiu: Viața și activitatea s. apostol Paul (urmare). Nicolai Cotos: Regulele (tractate) pe larg ale celui întru Sânti Părintelui nostru Vasile, Arhiepiscopul Cezariei Capadociei, după întrebări și răspunsuri (urmare). Text ruses. Scurte comunicări — Întrebări și cazuri pastorale: Constantin Petrowicz Pobjedonoszew, Schiturile și chiliile române eflătoare astăzi pe muntele Athos, Confesiunea religioasă a unui copil la o căsătorie mixtă Cronica. Bibliografie. Cernăuți, societatea tipografică bucovineană.

Carte didactică aprobată. Ministrul cultelor și el instrucției publice, prin rezoluțiunea sa dela 28 Martie a. o. Nr. 28419 a aprobat:

1. *Curs practic din Limba maghiară* pentru cl. 1, 2 și 3 ale cursului primar, care cuprind exerciții de cetire, intuițiune și gramatică, precum și elemente din aritmetică și geografie de Iuliu Vuia.

2. *Curs practic de Limba maghiară* pentru cl. 4, 5 și 6 ale cursului primar, care cuprind: exerciții de cetire și intuițiune precum și elemente de gramatică, aritmetică, geografie, istorie și constituție de I. Vuia. Fiecare costă 50 fil. și se poate comanda dela Tipografia diecezană din Arad. Battányi u. 2.

Limba maghiară., manual pentru elevii școalelor populare române, de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan, învățători. Ediția II. Arad tiparul tipografiei diece-zane. Prețul unui exemplar 50 fil.

„ABC”, prima carte de cetire pentru elevii clasei I, de învățătorii Iosif Moldovan, Iuliu Groșorean, Nic. Boscaiu, Nic. Stefu, și Petru Vancu. Ediția VI. Arad, tiparul tipografiei diece-zane. Prețul unui exemplar 40 fil.

Poșta redacției.

Galați. Se va publica cât mai curând.

Creșterea tinerimei adulte. Nu se poate publica.

La conferințele învățătoresci. Asemenea. București. Primit. Vor urma în numărul de Sămbătă și de Marți.

Ad. Nr. 440/1907

(103) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Voivodenii-mici în protopresbiteratul gr. or. Făgăraș, se exerce concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Făgăraș, până la termenul sus indicat, având a se prezenta la sf. biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Făgăraș, în 7 Aprilie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

[99] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională română gr. or. din Tohanul-nou, protopresbiteratul Branului, se exerce concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Postul învățătoresc, fiind împreunat cu cel cantoral, învățătorul ales va avea să presteze și serviciul de cantor.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: din repartitie dela popor, din venitele cantonale și din ajutorul de stat, — toate acestea dau suma de 600 cor., 1/4 jug. pământ și locuință în natură, eventual bani de cuartir și lemne de foc, din cari să se încălziască și sala de învățământ.

Concurenții au a-și așterne rugărilor lor instruite conform normelor din vigoare în termenul numit la oficiul protopresbiteral concurent.

Alesul să nu aștepte cuincuenalul până după al 5-lea an de serviciu ca definitiv în această comună.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Zernești, în 5 Aprilie 1907.

Ioan Dan
adm. ppesc.

[100] 1—3

Concurs

„Cassa de păstrare reuniune” în Săliște comitatul Sibiiului exerce concurs pentru ocuparea postului de **comptabil II**, cu termen până în 20 Maiu a. c. st. n.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar anual de cor. 1200, după anul de probă cor. 1400.
2. Relut de cuartir cor. 200.
3. Tantiema statutară.
4. Cuincuenalii de câte 10%.

Reflectanții la acest post au să dovedească că au absolvat școala comercială cu examen de maturitate și că au praxa necesară pentru de a purta agendele de comptabilitate și independent.

După arul de probă nou alesul va fi declarat de funcționar definitiv și se va împărtași și de favorurile fondului de penziune.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Săliște, în 20 Aprilie 1907.

Nr. 136 prot. 1907

[97] 2—3

Publicare de licitație.

Comuna bisericească Săliște, comitatul Sibiiu, dă în întreprindere renovarea bisericii sale celei mari pe calea licitațiunei prin oferte închise.

Prețul lucrărilor e prellminat cu **35,000 cor.**

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se află în cancelaria subscrisului unde se pot vedea în orele oficioase.

Reflectanții la această întreprindere să-și înainteze subsemnatului, până în 5/18 Maiu 1907, ofertele închise, provăzute cu vadiul de 5% dela suma prellminată și cu declarația, că cunosc planul, preliminarul și condițiunile de licitare și că se supun acestora.

Săliște, în 3/16 Aprilie 1907.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian

Deschidere de cofetărie!

Prin prezenta îmi permit a aduce la cunoștința mult Onoratului Public, că aici în strada Cisnădiei Nr. 28 am deschis o **cofetărie**.

Voi ținea zilnic Dessert proaspăt și prăjituri de Linz, de cele mai fine, pâne cu lapte, colac, cafea, cornuțe și rudite pentru cafea.

Cele mai fine bomboane și confituri de fabricat propriu; întotdeauna prăjituri proaspete și gustoase pentru ceaiu.

Cremuri, înghețate în formă, parfaits și biscuittes glacee.

Torte în cea mai perfectă executare pentru sărbări de naștere și onomastice, logodne, nunte și alte ocaziuni.

Compoturi, cele mai fine liqueruri, cognac, Malaga, Schery, etc.

Imi permit a aduce totodată la cunoștință, că în sezonul de vară voi deschide în aceeași casă o **grădină a cofetăriei**.

Asigurând pe mult Onoratul Public de un serviciu solid, mă recomand

Cu toată stima:

Robert Stattin

cofetar. Strada Cisnădiei Nr. 28.

[94] 3—3

Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecezană**Cea mai renumită bere**

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Streinbruch)

se recomandă cu inzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 16—

Sibiiu — Nagyszeben.

In preajma examenelor!**Scrisori de examen (propise)**

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1.30 cor. și porto postal.

Comandele din afară se execută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecezane

*** In preajma examenelor!**

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în Tipografia arhidiecezană, în coloare vândută, pe hârtie foarte fină, mărime 24/31 cm.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înviorare de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,**V., strada Vadász 42/V**

colțul strada Kálmán.

[98] 2—3

Licitațiune publică.

Comitetul parohial gr. ort. din comuna Cioara (tractul Sebeșului) dă în întreprindere edificarea biserice gr. ort. din loc pe calea licitațiunei publice minuende verbală, care se va ținea în localul școalei din loc la 7 Maiu n. a. c. (a treia zi de sf. Paști) la 1 oră p. m. Prețul de strigare e statorit: **17,227 cor.** Materialele brute: piatra, varul, nășipul, cărămida și lemnul le pune la dispoziție comitetul. Licitanții au să depună vadiu de 5%. Comitetului îi stă în drept a concredere cu lucrarea pe oricare dintre licitanți fără a-și motiva procedura.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial.

Cioara, la 15 Aprilie n. 1907.

Const. Oancea
prez. paroh.

Galacteon Bica
not. com. inv.

Nicolae Stanila
epitrop.

Se caută

102 1—3

O domnișoară română

lângă o fetiță pentru însușirea limbei române.

Văd. Gabriela Dr. Popoviciu

Nagyvárad. Staroveczky uteza 21.

**Pălării**

păroase pentru preoți români à cor. 8.— și extrafine à cor. 9 60, model nou, după dorință, ușoare, în cea mai fină și mai frumoasă calitate, recomandă cu prețurile cunoscute de efitne

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada Cisnădiei 33

„La pălăria roșie”.

La comande din afară, împachetarea, cutia și spesele postale sunt gratuite. Măsura se ia într-o pălărie potrivită cu centimetru din panglică neelastică. [101] 1—9

Biblioteca societății „Steaua”.

— Fiecare număr 15 fileri. —

Nr. 1. Din Țara Basarabilor, de G. Coșbuc, un resumat al istoriei noastre naționale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatărnare din 1877—78.

Nr. 2. Folosele învățăturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sâtenilor nostri în asemănare cu a celor de prin țările apusene și mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieții și cheia lumii, de Th. D. Speranția, o povestire morală și instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hășeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I. Felix, povește practice de igienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Dușescu Duțu, spicuri din istoria și literatura națională, cu indemnuri pentru sâteni la învățătură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, povește pentru păstrarea sănătății.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu și Victor Puia, explicațiuni asupra slujbei bisericești și a picturilor morale din biserică.

Nr. 9. Ștefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire populară asupra faptelor și războaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învăța dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoțite cu exemple din viața practică a sâtenilor din țări străine, spre a folosi ca pilde de urmat și sâtenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanțului.

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.